

ДОБРОВІЛЬНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ТЕСТУВАННЯ НА ВІЛ-ІНФЕКЦІЮ В «КЛІНІЦІ, ДРУЖНІЙ ДО МОЛОДІ»

К. В. Олійник

*Вищий комунальний навчальний заклад
«Шосткинське медичне училище»*

У статті висвітлено основні завдання та принципи добровільного консультування на ВІЛ-інфекцію. Значення цього консультування та тестування на ВІЛ-інфекцію у боротьбі з ВІЛ/СНІД.

VOLUNTARY COUNSELING AND TESTING FOR HIV-INFECTION (VCT) IN THE «CLINIC, YOUTH-FRIENDLY»

K. V. Oliinyk

*Higher Municipal Educational Institution
«Shostka Medical School»*

This article contains the basic objectives and principles of voluntary counseling for HIV-infection. The value of counseling and testing for HIV-infection in HIV/AIDS has been highlighted.

Вступ. Ситуація щодо захворювання на ВІЛ-інфекцію/СНІД в Україні й надалі залишається вкрай складною та вимагає нових підходів до ефективної профілактики ВІЛ-інфекції, особливо серед уразливих груп населення. Добровільне консультування і тестування на ВІЛ – це ефективний та виключно важливий метод профілактики ВІЛ-інфекції.

Основна частина. Основне в роботі «Клініки, дружньої до молоді» (КДМ) є профілактика ВІЛ-інфекції. Інформацію про ВІЛ надають під час консультувань, бесід, тренінгів, лекцій, акцій. З метою попередження розповсюдження ВІЛ у практику КДМ введено послугу добровільного консультування і тестування (ДКТ) на ВІЛ-інфекцію наказ № 55 від 10.02.2009 р. «Про впровадження в роботу Центру медико-соціальної допомоги дітям і молоді «Клініка, дружня до молоді» добровільного консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію». Добровільне консультування та тестування на ВІЛ-інфекцію проводять згідно з протоколом, наказ МОЗ України № 415 від 19.08.2005 р. «Про удосконалення добро-

вільного консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію».

Метою ДКТ є надання добровільної консультативної допомоги населенню стосовно шляхів поширення ВІЛ-інфекції та профілактики інфікування, сприяння прийняттю добровільного інформованого рішення щодо тестування на ВІЛ, визначення ВІЛ-статусу людини, підтримка подальшої щодо інфікування ВІЛ поведінки, а також надання своєчасної медичної допомоги та всебічної підтримки людині, яка інфікована ВІЛ.

Завданнями ДКТ є:

– зниження темпів поширення ВІЛ-інфекції серед населення шляхом:

1) інформування щодо шляхів поширення ВІЛ-інфекції та відповідних ризиків інфікування, пов'язаних із кожним з них;

2) ознайомлення із заходами та засобами зменшення ризику інфікування ВІЛ;

3) оцінка індивідуального ризику інфікування ВІЛ, сприяння формуванню у пацієнта власної оцінки ступеня особистого ризику інфікування ВІЛ;

4) інформування про процедуру тестування та практичне значення результатів;

5) тестування на ВІЛ-інфекцію;
6) надання психологічної та соціальної підтримки;
7) інформування про існуючі державні та комунальні заклади охорони здоров'я, інші державні та комунальні установи, об'єднання громадян, які надають медичну, психологічну, юридичну, соціальну та інші види допомоги особам, які її потребують;

8) сприяння щодо прийняття добровільного інформованого рішення стосовно проходження тестування на ВІЛ-інфекцію;

– інформування з правових питань, пов'язаних із проблемами ВІЛ-інфекції/СНІДу;

– сприяння підвищенню рівня здоров'я населення, в тому числі подовженню та покращенню якості життя людей, які живуть з ВІЛ.

Принципи ДКТ:

– добровільність. Медична сестра доводить до відома пацієнта, що тестування для виявлення ВІЛ-інфекції може бути проведено тільки після усвідомленої та добровільної його згоди. Це означає, що пацієнту надано зрозумілою для нього мовою у доступній формі достатньо інформації, він зрозумів позитивні та негативні наслідки виявлення свого ВІЛ-статусу, дав письмово підтверджену згоду на проходження тестування або відмовився від нього;

– конфіденційність. Інформація, яка стала відома медичній сестрі під час надання послуг ДКТ (факт звернення особи, зміст отриманих послуг, дані про особисте життя, контактні реквізити, результати тесту тощо), є конфіденційною. Ця інформація може бути передана законним представникам неповнолітнього або недієздатного пацієнта, закладам охорони здоров'я, органам прокуратури, слідства, дізнання, суду у випадках, передбачених законами України. Всю інформацію про пацієнта зберігають в режимі обмеженого доступу. Документацію, в якій є персоніфіковані дані про пацієнтів: журнал реєстрації добровільного перед- та післятестового консультування при тестуванні на ВІЛ-інфекцію (форма № 503/0), індивідуальну картку відвідувача Центру медико-соціальної допомоги дітям і молоді «Клініка, дружня до молоді» зберігають в зачиненому сейфі;

– анонімність. За бажанням пацієнта консультація та тестування можуть бути проведені анонімно, тобто без зазначення будь-яких даних, за якими може бути ідентифікована особа (паспортні дані, місце проживання тощо). У

такому випадку ДКТ проводять з використанням коду, який надають пацієнту для проходження консультування та тестування з отриманням його результатів;

– доступність та відсутність дискримінації. Поняття доступності включає в себе фізичну доступність (наявність пунктів ДКТ, інформованість населення про можливість отримати цю послугу з наданням конкретних координат: адреса, номер телефону, режим роботи). Тестування на ВІЛ для всіх пацієнтів повинно бути безкоштовним;

– достовірність та повнота інформації. Кожному, хто має намір пройти тестування, пропонують перед- та післятестове консультування, під час якого надають інформацію про мету та процедуру тестування, шляхи передачі, заходи та засоби профілактики ВІЛ-інфекції, можливі результати тесту, існуючі можливості отримання медичної, психологічної та соціальної допомоги тощо. Обсяг та форма поданої інформації мають бути достатніми для прийняття усвідомленого рішення про доцільність та необхідність тестування. Пацієнтам як з позитивним, так і з негативним результатом під час повідомлення про результат тесту надають інформацію про служби медичної, психологічної, соціальної та юридичної допомоги та в разі необхідності направляють до них;

– професійна та технічна досконалість. Консультант з ДКТ повинен мати відповідну підготовку. Обладнання та приміщення КДМ сприяє забезпеченню якісного проведення ДКТ. Забір крові для тестування на ВІЛ-інфекцію проводять у маніпуляційному кабінеті. Біоматеріал (кров) для тестування на ВІЛ-інфекцію доставляють в обласний центр профілактики та боротьби зі СНІДом;

– мобілізація ресурсів. Установи, організації та заклади, що надають послуги ДКТ, мають бути обізнані про наявні додаткові ресурси та співпрацювати з іншими установами, організаціями та закладами, які надають медичну, психологічну, соціальну, правову та інші види допомоги.

Для проведення тестування на ВІЛ-інфекцію необхідно отримати інформовану згоду пацієнта (форма первинної облікової документації № 503-1/0 «Інформована згода на проходження тесту на ВІЛ»). При анонімному обстеженні форма № 503-1/0 не заповнюється. Якщо пацієнт відмовляється від передтестового консультування або від заповнення форми № 503-1/0, це не повинно стати перешкодою для добровільного тестування.

Висновок. Добровільне консультування та тестування на ВІЛ дозволяє суттєво покращити виявлення ВІЛ/СНІДу. Сьогодні кожен може пройти безоплатне добровільне консультування

та тестування на ВІЛ-інфекцію та здати кров для тесту на ВІЛ-інфекцію, в КДМ, кабінетах «Довіра», які створені в багатьох районних центрах та містах на території України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Медико-профілактичні аспекти ВІЛ-інфекції та СНІДу в лікарській практиці : посіб. / Б. М. Дикий, І. Г. Грижак, А. М. Щербінська [та ін.]. – Івано-Франківськ, 2007. – 236 с.

2. Дзюблик І. В. Базові питання добровільного консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію / І. В. Дзюблик. – К., 2007. – 171 с.

3. Порядок добровільного консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію : протокол (затверджений наказом МОЗ України № 415 від 19.08.2005 р.) [Електронний документ]. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>. – Назва з екрана.

Отримано 02.07.14